

RAPPORT
8K
2001

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen

Sven-Gunnar Larsson

Skogsstyrelsen

SUS
SKOGSVARDS-
ORGANISATIONENS
UTVÄRDERING AV
SKOGSPOLITIKENS
EFFEKTER
2001

© Skogsstyrelsen november 2001

Författare

Sven-Gunnar Larsson, Skinnskatteberg

Fotograf

© Michael Ekstrand, Skogsstyrelsen

Papper

brilliant copy

Tryck

JV, Jönköping

Upplaga

600 ex

ISSN 1100-0295

BEST NR 1705

Skogsstyrelsens förlag

551 83 Jönköping

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Sven-Gunnar Larsson

Förord

Skogsstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera effekterna av skogspolitiken och redovisa detta senast den 31 december 2001. Effekterna på den biologiska mångfalden utvärderas ihop med Naturvårdsverket. Arbetet är organiserat i ett gemensamt projekt ”Skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitikens effekter – SUS 2001”.

Den senaste utvärderingen av skogspolitiken (SUS) genomfördes under 1997 och presenterades i januari 1998. SUS hade som primärt mål att utvärdera effekterna av den ”nya skogspolitiken” som fastställdes av riksdagen i maj 1993. Nu är inte längre den rådande skogspolitiken ny och uppdraget denna gång är att utvärdera i vidare termer. Den föreliggande utvärderingen (SUS 2001) kommer dock att lägga särskild vikt på effekterna av 1993 års skogspolitik.

Projektet som genomförs under åren 2000-2001 skall beskriva effekterna av skogspolitiken och jämföra nuläget med uppsatta mål (skogspolitiska mål, skogliga sektorsmål och beslutade miljö kvalitetsmål). Vi vet genom inventeringar och andra källor ganska väl hur Sveriges skogar ser ut, sköts och nyttjas i nuläget. Orsaken till varför åtgärder utförs eller inte och därmed påverkar skogstillståndet, miljö tillståndet i skog och skogsbrukandets inriktning på lång sikt är emellertid inte lika välkänt och betydligt svårare att dokumentera och analysera. Detta är dock uppgiften för SUS 2001 och då med särskild vikt vid att kunna peka ut vilka effekter skogspolitiken bidrar med.

Föreliggande rapport beskriver hur ett skogspolitikens medel, uppdragen inom det arbetsmarknadspolitiska området, fungerar i sitt praktiska genomförande. Rapporten beskriver bl.a. dessa uppdrags syften, omfattning och typer av projekt inom ramen för de ”Arbetsmarknadspolitiska åtgärderna”. Vidare beskrivs vissa effekter av dessa uppdrag på ett så brett sätt det är möjligt. Dessutom belyser rapporten hur de ”Arbetsmarknadspolitiska åtgärderna” uppfattas av uppdragsgivare och personalen som utför uppdragen.

Sven-Gunnar Larsson, förre rektorn vid Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg, är författare och är den som varit ansvarig för genomförandet av uppdraget åt Skogsstyrelsen. Rapporten ingår i Skogsstyrelsens rapportserie, där författarna står för innehållet. Detta innebär att rapporten inte i alla dess delar beskriver Skogsstyrelsens officiella syn. Inom projektet SUS 2001 kommer utvärderingens officiella slutsatser och ställningstaganden att avrapporteras i projektets huvudrapport (Meddelande 2002:1).

Jönköping i november 2001

*Håkan Wirtén
Skogsdirektör
Skogsstyrelsen*

*Tomas Thuresson
Projektledare SUS 2001
Skogsstyrelsen*

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Sammanfattning	1
1. Inledning.....	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. Uppdraget	3
2. Material och metoder	4
2.1. Arbetsmarknadspolitik	4
2.1.1. Allmänt.....	4
2.1.2. Åtgärder.....	4
2.2. Arbetsmarknadspolitik inom skogssektorn.....	5
2.2.1. Myndigheter – ansvar och uppgifter.....	5
2.2.2. Samverkan mellan olika politikområden.....	6
2.2.3. De anvisade	7
2.2.4. Regionala nätverk.....	7
2.3. Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet.....	8
2.3.1. Projekt, uppdragsgivare	9
2.3.2. Planering och genomförande	11
2.3.3. Volym.....	12
2.4. Utredningens arbetssätt	13
3. Resultat.....	14
3.1. Utvärdering av uppdrag för arbetsmarknadsmyndigheterna.....	14
3.1.1. Arbetarna, de anvisade.	14
3.1.2. Uppdragsgivare, myndigheter	15
3.2. Effekter av arbetsmarknadspolitiska åtgärder.....	15
3.2.1. Skogsskötsel och skogstillstånd.....	15
3.2.2. Natur- och landskapsvård	16
3.2.3. Kompetensutveckling inom SVO.....	16
3.2.4. Underlag för planer, register och kartor.	16
3.2.5. Turism och besöksnäring.....	17
3.2.6. Lokal kompetens	17

3.2.7. Sysselsättning.....	18
3.2.8. Alternativ till genomförande och finansiering.....	18
3.2.9. Regioner, glesbygd.....	19
3.3. Sociala effekter.....	19
4. Diskussion.....	21
4.1. Statistiska uppgifter.....	21
4.2. Regionala skillnader, anpassning till lokala förhållanden	21
4.3. Kompetens och kapacitet hos SVO.....	21
4.4. Kostnader	21
4.5. Effekter	22
5. Referenser	23

Sammanfattning

Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet skall bidra till att förverkliga skogspolitikens intentioner. Uppdrag utförs åt skogsbruket, arbetsmarknadsmyndigheterna och andra myndigheter. Viktiga är uppdragen åt arbetsmarknadsverket men dessa är volymmässigt i starkt avtagande. Under 1990-talet har en minskning i tjänstgöringsdagar skett med 65 %. Dessa uppdrag är av marginell betydelse sett mot bakgrund av den totala volymen av arbetsmarknadspolitiska insatser men utgör ett viktigt komplement. 2 000-4 000 personer sysselsätts årligen av skogsvårdsorganisationen för insatser inom natur- och kulturmiljöinriktade områden. Verksamheten är spridd över hela landet med en tyngdpunkt till glesbygd och skogsregioner. Arbetena består till stor del av inventeringar samt projekt inom naturvård och kulturmiljö

De skogspolitiska effekterna av de arbetsmarknadspolitiska uppdragen är svåra att identifiera och kvantifiera. Kompetensuppbyggnaden inom organisationen är påtaglig, såväl i bredd som djup. Den varierar dock mellan regionerna. Detta gäller främst inom ekologi, naturvård och arkeologi/kulturmiljö.

Material från olika inventeringar i form av insamlade data, framställda kartor, förteckningar och register kommer till stor användning. Det används av myndigheter - inklusive Skogsvårdsorganisationen, organisationer och näringsliv för operativ verksamhet, samhällsplanering och forskning, särskilt som underlag för planering av och hänsyn till naturresurs- och kulturmiljöfrågor. Det gäller exempelvis information till skogsägare vid planering av avverknings- och skogsvårdsarbete.

Inventeringsresultaten används även som underlag för utveckling av turism och besöksnäring. Gröna jobb och naturvårdande insatser förbättrar förutsättningarna för friluftsliv och kulturella värden. I samband därmed åskådliggörs naturvård och skogsbruksmetoder, information ges vid kulturlämningar och intresse väcks för fördjupade kunskaper och ökat intresse för skog och miljö. Detta kan leda till att entreprenörsverksamhet startar och arbetstillfällen skapas.

De som deltagit som arbetare/anvisade i projekten har genomgående varit positiva till projekten och uttryckt önskan att fortsätta. De har träffat skogsägare under arbetet och kunnat informera om skogspolitiska frågor och därmed höjt intresset för hänsynstagande till andra intressen i sitt skogsbrukande. Deras medverkan i förenings- och ideell verksamhet bidrar också till att sprida information och skapa debatt.

Genomförande av projekt inom reservat eller ute i bygderna väcker positiv uppmärksamhet vilket är till gagn för Skogsvårdsorganisationen. Ett exempel på detta är projekten Skog & Historia som har bred täckning. Handböcker och broschyrer med lokala/regionala beskrivningar framställs och distribueras. Exkursioner anordnas och studiebesök arrangeras för skolor.

Genomförande och kvalitet av denna verksamhet får bra omdöme av alla intressenter, såsom de anvisade arbetarna, länsarbetsnämnderna och andra uppdragsgivare som länsstyrelse och kommun. Uppdragen anses ge meningsfull sysselsättning till arbetarna, nyttiga arbeten blir utförda och uppnådda resultat tillfredsställande. Insatserna har dock en låg återkoppling till den ordinarie arbetsmarknaden. Det finns helt enkelt inte någon större efterfrågan på sådana arbeten eller sådan kompetens.

Förändringar i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och finansieringsfrågorna har negativt påverkat SVOs planeringsförutsättningar, långsiktighet och kontinuitet. Detta har lett till neddragning i anställningar och därmed glesare bemanning i organisationens förgreningar.

Skogsskötsel och skogstillstånd har märkbart försämrats sedan den nya skogspolitiken infördes. Borttagande av beredskapsarbeten har gjort att mycket litet av skogsvårdande åtgärder i form av röjnings- och avverkningsarbeten utförs för skogsägare. Sådana projekt kunde tidigare utföras på områden med svåra förhållanden, höga kostnader eller låg lönsamhet. Det fanns visserligen risk för subventionering av skogsproduktionen genom sådana insatser. Men uteblivna skogsvårdsprojekt kan

ha bidragit till försämring i skogstillstånd och därmed förändrat förutsättningarna för den framtida skogsproduktionen.

Det är ovedersägligen så att de flesta av de projekt och uppdrag som genomförs genom de arbetsmarknadspolitiska insatserna inte skulle komma till utförande om medel för dessa insatser inte fanns tillgängliga. Om natur- och kulturvårdsfrågorna skall ges den tyngd och kvalitet som anges i myndigheternas uppgifter måste medel anslås via andra budgetar och särskild personal anställas eller hyras in för att genomföra insatserna. Samordningsmöjligheterna mellan de regionala organen skulle sannolikt försvagas och synergieffekterna bli mindre. Skogsvårdsorganisationen med sin kompetens och sin breda närvaro i hela landet har gjort omvittnat goda insatser i samordning och genomförande av uppdragsverksamheten för arbetsmarknadsmyndigheterna.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

”Skogsstyrelsen skall fortlöpande utvärdera effekterna av skogspolitiken. Skogspolitikens effekter för den biologiska mångfalden skall utvärderas i samarbete med Naturvårdsverket. En samlad redovisning skall göras senast den 31 december 2001.”

För att göra detta har ett projekt, SUS 2001 (Skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitikens effekter) initierats. Huvudsyftet med utvärderingen är att bedöma skogspolitikens direkta och indirekta effekter.

I ett flertal utredningar, propositioner m.m. har under årens lopp redovisats slutsatsen att uppdragsverksamheten är en del av skogspolitiken. I den senaste budgetpropositionen (2000/2001:1, utgiftsområde 23) sägs bl.a. att den uppdragsverksamhet som SVO bedriver och som omfattar viktiga skogspolitiska och arbetsmarknadspolitiska åtgärder, är ett viktigt komplement till den statsfinansierade verksamheten inom politikområdet.

Uppdragsverksamheten i dess olika former bidrar till att förverkliga skogspolitikens intentioner direkt och indirekt. Genom uppdragsverksamheten får SVO en bra möjlighet att direkt påverka skogsbrukandet och man får en naturlig kontakt med uppdragsgivaren, som kan ges information och rådgivning i samband med uppdraget. SVO kan idag också tillhandahålla tjänster inom områden där utbudet av dessa tjänster annars skulle vara mycket begränsat. Uppdragsverksamheten har vidare en viktig funktion i att ge SVO en volym som gör att man kan vara representerad i hela Sverige. Detta är inte minst viktigt för att kunna verka med de övriga skogspolitiska medlen.

Denna enmansutredning ”Arbetsmarknadspolitiska åtgärder”, en delutredning inom SUS 2001, syftar till att beskriva omfattning och skogspolitiska effekter av dessa uppdrag. Två andra närliggande utredningar som ingår i SUS 2001 är ”Uppdrag som skogspolitiskt medel - motiv för och konkurrensaspekter” och ”Fornlämningar och kulturmiljöer i skogsmark”.

1.2. Uppdraget

Föreliggande uppdrag skall beskriva de skogspolitiska effekterna av de arbetsmarknadspolitiska uppdragen som SVO administrerar.

Uppdraget innefattar bl.a. att:

- beskriva uppdragens syften, omfattning, inriktning och uppdragsgivare.
- beskriva de förändringar som skett med de arbetsmarknadspolitiska uppdragen sedan 1990 m a p. volym i ekonomiska termer, personer i arbete och typ av åtgärder som utförs i uppdragen
- identifiera, beskriva och kvantifiera de arbetsmarknadspolitiska uppdragens effekter i framförallt naturvårds- och kulturmiljöarbetet. Här skall fokus vara inriktat på de senaste 3-4 årens arbete.
- intervjua uppdragsgivarna (i vid mening) om hur de uppfattar skogsvårdsorganisationens arbetsmarknadspolitiska uppdrag och vad man tycker om resultaten av dessa.

Direktiven till föreliggande uppdrag framgår av bilaga 1.

2. Material och metoder

2.1. Arbetsmarknadspolitik

2.1.1. Allmänt

Arbetslösheten i Sverige har förändrats kraftigt under den senaste 20-årsperioden. Under 1980-talet varierade den mellan 70.000 och 180.000 personer och var vid mitten av 1990-talet nästan en halv miljon arbetslösa eller 10 % av arbetskraften. Detta var en följd av den förändrade allmänna ekonomin och åtstramningsåtgärder från företag och samhälle. Under samma period deltog mellan 60.000 och 230.000 personer i konjunkturberoende program (5 % av arbetskraften). År 2000 hade arbetslösheten sjunkit till 230 000 (drygt 5 %) och har under början av 2001 sjunkit ytterligare något. Se närmare tabell 1, överst nästa sida.

De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna har förändrats under samma tid. Beredskapsarbetena har upphört, Arbetslivsutveckling (ALU) har tillkommit och avslutats, Arbetsplatsintroduktion (API) och Arbetspraktik har tillkommit.

Skogsvårdsorganisationen har under lång tid medverkat i sysselsättning av arbetslösa genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det är en liten andel men ett betydande antal personer, med variation mellan åren. Det har till stor del varit personer svårplacerade på arbetsmarknaden och från glesbygd och skogslän.

Skogspolitik, SVO:s sektoransvar och uppdragsverksamhet

Skogspolitiken och skogsvårdslagen slår fast att skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden skall värnas. Natur- och kulturmiljövårdens intressen skall så långt det är möjligt tillgodoses inom ramen för det normalt bedrivna skogsbruket

SVO arbetar med olika former av uppdrag för att förverkliga intentionerna med skogspolitiken. Detta är inte minst viktigt för att kunna arbeta och verka med de övriga skogspolitiska medlen. En stor del av skogsvårdsorganisationens budget skall finansieras genom intäktsskapande eller kostnadstäckande verksamhet.

2.1.2. Åtgärder

Under de tre senaste decennierna har varierande arbetsmarknadspolitiska åtgärder funnits. Beredskapsarbeten hade en stor omfattning under 1970-80-talen men drogs kraftigt ned i början av 1990-talet. SVO överraskades av åtgärdsförändringen och drabbades hårt från 1994/95 genom minskad verksamhetsvolym ekonomi.

Arbetslivsutveckling, ALU, introducerades 1994. Anvisade personer i denna form fick A-kasseersättning. Åtgärden ersatte i viss utsträckning beredskapsarbetena och gav sysselsättning till långtidsinskrivna, arbetshandikappade och utrikes födda. I denna form påbörjades inventeringsarbeten i SVOs regi. Arbetspraktik, APR eller API, avlöste ALU 1999. Andra former av anställningsstöd har varit Offentlig Tillfällig Anställning, OTA, Offentlig Särskild Anställning, OSA och t.ex. anställning med Otraditionella medel.

Ersättning till de anvisade har utgått i olika former såsom A-kassa, utökad A-kassa eller avtalsbaserad lön. Finansiering har skett genom A-kasseersättning, investeringsbidrag, intressentbidrag och andra bidrag från uppdragsgivare eller genom särskilda allmänna medel.

Tabell 1. Kvarstående arbetslösa och i konjunkturberoende program, årsmedeltal.
Arbetsmarknadsstyrelsen

Fel! Okänt växelargument.

2.2. Arbetsmarknadspolitik inom skogssektorn

2.2.1. Myndigheter – ansvar och uppgifter

Många myndigheter och organisationer har ansvar eller uppdrag som berör natur- och kulturmiljöfrågorna.

Skogsvårdorganisationen (SVO) svarar för genomförandet av den av statsmakterna fastställda skogspolitiken och dess intentioner i landet och utgör också den skogliga administrationen. Skogspolitiken förändras över tiden till följd av bl.a. den allmänna samhällsutvecklingen. Skogsvårdsorganisationen (SVS) består av den centrala myndigheten Skogsstyrelsen (SKS) och de regionala, tidigare länsvisa, skogsvårdsstyrelserna (SVS). Den nu gällande skogspolitiken trädde i kraft 1994.

Omfattande förändringar har gjorts i skogspolitik och skoglig administration under 1990-talet. Detta avser såväl skogspolitikens mål och medel, departementstillhörighet, budgettilldelning, organisation som arbetssätt. Till följd av detta har den geografiskt väl utbredda fältorganisationen blivit alltmer grovmaskig och de tidigare länsvisa skogsvårdsstyrelserna har reducerats till 10 regioner (jämta Gotland som har en särbehandling) och antalet skogsvårdsdistrikt har minskat med 60 % till cirka 96.

De skogspolitiska medel som SVO använder sig av är lag, rådgivning inklusive information och utbildning, stöd och bidrag, inventeringar, uppdrag samt skogsvårdorganisationen som sådan.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) med de länsvisa länsarbetsnämnderna (LAN) är den myndighetsstruktur som har ansvaret för genomförandet av den arbetsmarknadspolitik som statsmakterna fastställer. AMS ger riktlinjer och uppdrag till länsarbetsnämnderna, fördelar resurser och följer upp verksamheten i länen. Under länsarbetsnämnderna utgör arbetsförmedlingarna (AF) de lokala organen.

Till följd av rådande arbetsmarknad och sysselsättningsläge samt allmänpolitiska överväganden sker en fortlöpande förändring av insatser och stödåtgärder såväl kvantitativt som innehållsmässigt. Arbetslösheten i landet har under den senaste 20-årsperioden varierat mellan 95 000 och 460 000 personer eller uttryckt i procent mellan 2 och 10 av landets arbetskraft. I konjunkturberoende sysselsättningsprogram har under samma period mellan 60 000 och 230 000 personer deltagit.

Sedan lång tid tillbaka har ett omfattande samarbete ägt rum mellan skogsvårdsorganisationen och arbetsmarknadsmyndigheten beträffande sysselsättningsåtgärder inom skogsvård, natur-, landskaps- och kulturminnesvård. Även om volymen varierat och utgjort endast en liten andel av de personer som länsarbetsnämnderna totalt anvisat har den varit ett komplement och inslag som periodvis, regionalt och innehållsmässigt varit värdefull.

Naturvårdsverket (NJV) och *länsstyrelsernas (LS)* sektioner för naturvård och miljöskydd respektive kulturskydd har bl.a. ansvaret för förvaltning och skötsel av naturreservat, natur- och landskapsvård och fornminnesvård. Detta sker ofta i samarbete med kommuner, särskilda stiftelser eller ideella föreningar. Tidigare hade skogsvårdsorganisationen (SVO) ett större ansvar för naturvårdsområden och naturreservat.

Kommunerna i samarbete med ideella organisationer ansvarar för och stöder turistnäringen.

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) samordnar insatserna för forn- och kulturlämningar och koordinerar kulturmiljöfrågor med länsstyrelser, läns museer etc. Huvudaktiviteterna är byggnadsvård, fornminnesvård, landskapsvård samt därtill hörande inventeringsarbeten för upprättande av register, databaser, kartor, förteckningar m m. En viktig uppgift är upprättandet av fornminnesregistret. Detta förvaras regionalt på länsstyrelse och centralt på RAÄ och består av två komponenter, dels Ekonomisk karta med varje känd fornlämning inlagd, dels text som beskriver fornlämningen.

2.2.2. Samverkan mellan olika politikområden

Det arbetsmarknadspolitiska läget styr arbetsmarknadspolitiken och avgör vilka åtgärder regeringen vidtar för att motverka arbetslöshet och skapa sysselsättning. Genom de regionala länsarbetsnämnderna och de lokala arbetsförmedlingarna anvisas arbetslösa personer att sysselsättas i

arbeten och projekt. Inom natur-, fornminnes och kulturvården finns behov av förvaltning och vård av lämningar, områden och objekt som faller inom ansvarsområdena för Riksantikvarieämbetet (RAÄ), Naturvårdsverket (NV) och länsstyrelserna. De medel som är avsatta för denna verksamhet inom ordinarie budget för respektive myndighet är otillräckliga

Skogsvårdsorganisationen ansvarar för genomförandet av den fastställda skogspolitiken som inkluderar ett sektoransvar för natur- och kulturmiljövården. SVO har dock inga medel avsatta för denna verksamhet.

Det är ur samhällets synvinkel rationellt att söka använda avsatta allmänna medel för olika politikområden på ett effektivt sätt genom att samordna insatserna och skapa synergieffekter. Behovet av samverkan och resursutnyttjande har framhållits av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen bl.a. i en gemensam skrivelse till regeringen 1998-12-16

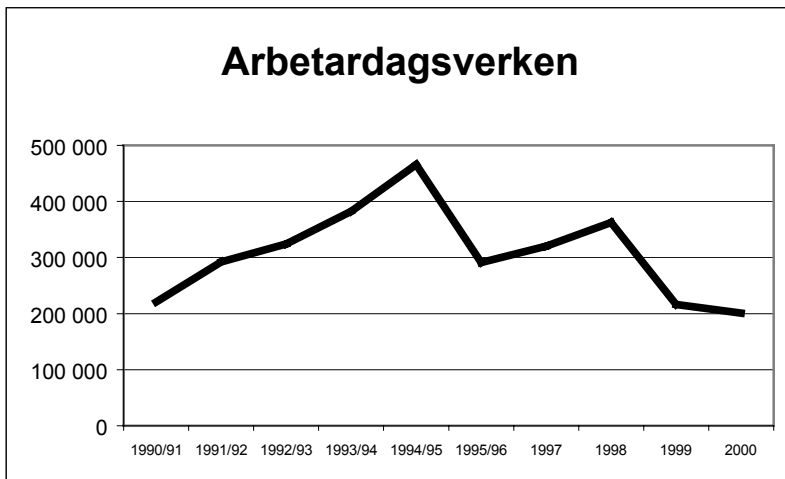
Skogsvårdsorganisationen har sedan slutet av 1950-talet medverkat till att skapa meningsfull sysselsättning inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. För detta har långsiktiga investeringar gjorts och planeringsresurser byggts upp baserade på kostnadstäckande intäkter.

2.2.3. De anvisade

Länsarbetsnämnd respektive lokal arbetsförmedling anvisar arbetslösa personer. Projektid är vanligen 6 månader. Den anvisade avbryter projektet när han/hon får ett reguljärt arbete. 220 dagsverken utgör ett årsverke.

Antalet arbetardagsverken i landet genomförda av SVO för perioden 1990/91-2000 framgår av figur 2 nedan och varierar mellan 200 000 (1990/91) och 470 000 personer (1994/95). Antal helårsverken har alltså varierat mellan 1 000 och 2 100. Ungefär dubbelt så många personer har varit anvisade, eller mellan 2 000 och 4 000 personer per år. Det motsvarar 1 - 3 % av totala antalet personer i stödprogram med variation mellan år och regioner.

Figur 1. Arbetardagsverken. Arbetsmarknadsverkets uppdrag till SVO 1991/92-2000 (alla regioner). Skogsstyrelsen

Variationen inom den sysselsatta arbetskraften är mycket stor i många avseenden. Det enda gemensamma för dem är att de är långtidsarbetslösa och faller inom ramen för ”sysselsättningsbehövande”.

2.2.4. Regionala nätverk

2.2.4.1. Förutsättningar och behov

Länsarbetsnämnden LAN i respektive län skall ge sysselsättning till arbetslösa efter riktlinjer och uppdrag från AMS och enligt de gällande arbetsmarknadspolitiska åtgärder som regeringen fastställt. Fördelning sker på olika sektorer.

Länsstyrelse har det formella och operationella ansvaret för natur- och kulturmiljövården. LS svarar också för kontakter och samordning med kommuner, ideella föreningar m.m. Skötselplaner skall tas fram och fastställas och åtgärder skall genomföras. De egna resurserna är otillräckliga och frivilliginsatserna begränsade för att genomföra all förvaltning, skötsel och vård. Länsstyrelsen behöver alltså hjälp i form av arbetskraft samt planering och ledning av en rad projekt.

Fram till början av 1990-talet låg ansvaret för förvaltningen av naturreservat på skogsvårdsorganisationen, då den överfördes till Naturvårdsverk och länsstyrelse. I Kronobergs län exempelvis har SVS fortfarande ett ansvar för naturreservaten

Skogsvårdsorganisationen har sektoransvaret för natur- och kulturmiljön enligt skogsvårdslagen. De regionala skogsvårdsstyrelserna har den kompetens och erfarenhet som efterfrågas för att genomföra skogs-, natur- och kulturmiljöinsatser. Verksamheten med att sysselsätta arbetslösa har under lång tid utgjort en betydande del av SVOs uppdragsverksamhet. Genom sin geografiska spridning och närvaro i skogs- och glesbygderna har funnits och finns en god förankring hos befolkning och en god lokalkännedom.

De länsvisa och regionala förutsättningarna är sammanfattningsvis att LAN behöver sysselsätta arbetslösa, länsstyrelse behöver få projekt och uppdrag genomförda och SVS har kompetens och vilja att utföra dessa arbeten. Genom dessa organ finns möjligheter till samordning, effektivisering och skapande av synergieffekter.

2.2.4.2. Varierande lösningar

Organisationen av samarbetet dem emellan varierar mellan landsdelar eller regioner. Oftast fördelar LAN sina resurser ut till de enskilda arbetsförmedlingarna (AF) som i sin tur träffar direkta överenskommelser med respektive kommun (SVS ST, Örebro län) eller grupp av kommuner (Södra Götaland). Vanligt för SVS är dock att regionen centralt och inte det enskilda skogsvårdsdistriktet träffar uppgörelse och upprättar avtal med Arbetsförmedling eller länsarbetsnämnd. Planering och styrning underlättas i det senare fallet och medför att tilldelade resurser utnyttjas effektivt och kan samordnas med annan verksamhet.

Sättet för samarbete är beroende av tradition men också hur flexibla och lättadministrerade lösningar man kan tillåta sig. I några regioner, exempelvis Värmland och Norrbotten, sker regionala förhandlingar där SVS och LAN kommer överens om strategier, volymer och principer för ersättning samt hur de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna kan tillämpas. Anvisade platser fördelas ut på AF som svarar för samordning med kommun och skogsvårdsdistrikt.

2.2.4.3. Lokalt samarbete.

Konkreta förslag till projekt och arbetsinsatser tas normalt fram lokalt genom samarbete mellan AF, kommun och med möjlighet till påverkan av lokal ideell organisation. Distriktschef eller arbetsledare hos SVO kan medverka. Mot bakgrund av antalet lokalt anvisade personer av LAN och de anvisades, behov, önskemål, erfarenhet samt sociala bakgrund och individuell handlingsplan bildas grupper eller arbetslag, vanligen 4-16 personer.

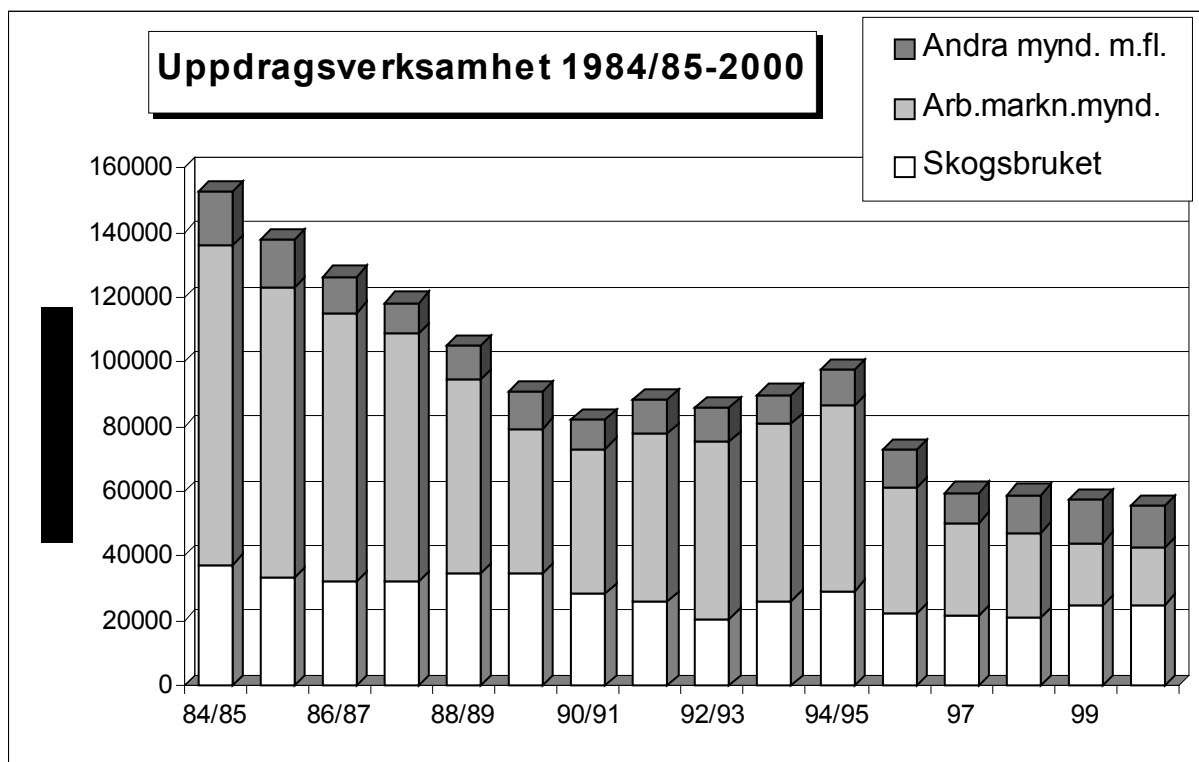
Förteckning över projekt och upprättande av projektplaner görs vanligtvis av länsstyrelse i samarbete med kommuner och ideella organisationer

En projektplan finns normalt. SVO genomför de beskrivna åtgärderna med egen fast anställd personal eller projektanställd arbetsledare.

2.3. Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet

Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet redovisas översiktligt i figur 2. Diagrammet visar antalet tjänstgöringsdagar per år under perioden 1984/85-2000, totalt och fördelat på uppdrag för skogsbruket, arbetsmarknadsstyrelsen och övriga myndigheter. En mycket tydlig nedgång redovisas för uppdrag totalt med cirka 80 000 tjänstgöringsdagar. De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna svarar för hela denna nedgång, från nästan 100 000 dagar vid 80-talets mitt till 20 000 år 2000. De utgör dock fortfarande ett betydelsefullt inslag i uppdragsverksamheten och utförs i stor utsträckning geografiskt utbredda och med starka natur- och kulturvårdsinriktade inslag

Figur 2. Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet 1984/85-2000. Tjänstgöringsdagar. Skogsstyrelsen

2.3.1. Projekt, uppdragsgivare

De arbetsmarknadspolitiska insatserna har genomförts inom olika insats- eller projektområden. De viktigare beskrivs nedan kortfattat. Gemensamt för dessa insatser är att en betydande del av tiden används för utbildning och kompetenshöjning. Sådan utbildning har bestått av inslag för det konkreta genomförandet av respektive projekt. Men även en bredare grund har getts t ex undervisning i svenska och samhällskunskap, informationsteknologi, natur- och kulturkunskap etc. I samband med genomförandet av SVOs stora kampanj Grönare Skog har de anvisade ofta deltagit i åtminstone delar av denna utbildning, vilket gett en god inblick i skogspolitikens intentioner.

Skogsvårdsorganisationen som genomförare är engagerad främst inom naturvård, landskapsvård och inventeringsarbeten av kultur/fornlämningar. Fram till mitten av 1990-talet dominerade skogsvård.

De viktigaste uppdragsgivarna är länsstyrelser, läns museer, kommuner och länsarbetsnämnder men också polismyndighet, Vägverket m.fl. Hit kan på det nationella planet räknas Riksantikvarieämbetet.

2.3.1.1. Inventeringsarbeten

Omfattande inventeringsarbeten utförs efter utbildning av lag av anvisade personer inom områden kultur- och fornlämningar, vattendrag med omkringliggande markområden, viltstammar och deras beteende, riskområden av gruvor och stenbrott och annat.

2.3.1.2. Skog & Historia-projekten

Syftet med Skog & Historia-projekten är att genom fältinventering och samtal med lokalbefolkning och representanter för ideella föreningar kartlägga de kulturlämningar som finns inom projektområdet. Resultatet redovisas i form av förteckningar, beskrivningar och skyltning över lämningar inom definierade områden samt upprättande av kartor och databaser. Detta kommer till operativ användning vid skogsvårdsstyrelsens kultur- och miljövårdsarbete, av länsstyrelser, länsmuseer, Riksantikvarieämbetet, kommuner och ideella föreningar. Materialet används som planeringsunderlag i skogsbruket och som information till markägare.

Riksantikvarieämbetet har spelat en samordnande roll för länsstyrelser och ideella organisationer och medverkat i utbildning av personal

Denna projektform initierades i Värmland 1995 och har under senare år blivit vanlig på de flesta regioner. Projekt har genomförts i följande regioner: Norrbotten, Västerbotten, Mellannorrland, Dalarna-Gävleborg, Värmland-Örebro, Mälardalen, Östra Götaland, Västra Götaland och Södra Götaland.

En enkätundersökning av skogsvårdsdistriktens personal visar att Skog & Historia projekten bidragit till en ökad förståelse för forn- och kulturlämningar, att man vill lära sig mer och att man tycker det är viktiga frågor att arbeta med. (Cecilia Hellström, 2001).

Diskussioner har förts att utöka denna verksamhet till ett samordnat nationellt projekt

En närmare beskrivning av Skog & Historia projekten ges i utredningen ”Fornlämningar och kulturmiljöer”, Cecilia Hellström, 2001.

2.3.1.3. Skog & Vatten projekten

Konceptet Skog och Vatten startade 1997 och innehåller inventering av skog kring och i anslutning till rinnande vatten i små och medelstora flöden. Syftet är att beskriva vattendragen, dess kantzoner och närmast omgivande markområden, kartlägga vilken påverkan som skett av jord- och skogsbruk, flottning dammbyggnad samt andra effekter och dokumentera de biologiska kvalitéer som vattnet har. Råd kan ges vilka åtgärder som kan vidtas för restaurering, förbättring eller produktion, t ex fiske.

Projekt av detta slag påbörjades i Värmland-Örebro län och har senare tagits upp i andra regioner.

2.3.1.4. Skog och Vilt

I samarbete mellan skogsvårdsorganisationen i Värmland, och Svenska Jägarförbundet har projekt inom skog och vilt startats. Syftet är att inventera tillgången på vilt för att öka kunskapen om viltstammarnas storlek, artsammansättning och täthet i olika geografiska områden. Resultatet används av jakt- och viltvårdsorganisationer för strategiska överväganden, av länsstyrelse, trafikorganisationer, polismyndighet och Vägverket för olycks- och skadeinformation, för skogsbrukets planering och information till markägare.

2.3.1.5. Gröna Jobb

Gröna jobb är en sammanfattande benämning på insatser som övergripande bidrar till att förbättra natur och kulturmiljön. Genom en utvecklad och utbyggd infrastruktur kan natur och kulturutbudet göras tillgängligt för allt fler personer i såväl glesbygd som tätorternas närhet. Exempel på åtgärder och insatser är vård, skötsel, restaurering av naturreservat och kulturlämningar, anläggning av vandringsleder, naturstigar, rastplatser, vindskydd och raststugor, röjning vid vägar och vattendrag, återställande av hagmarker etcetera.

Inom regionerna Norrbotten och Värmland (-Örebro) har omfattande projekt genomförts inom Gröna Jobb med goda resultat och många personer sysselsatta i meningsfulla arbeten.

2.3.1.6. Kultur- och fornminnesvård

Riksantikvarieämbetet redovisar de arbetsmarknadsmedel som beviljats av länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar till kulturmiljöområdet 1997 och 1998. Projektuppdelning sker där på byggnadsvård, fornminnesvård, landskapsvård samt inventeringsarbeten av olika slag, främst Skog & Historia.

Tabell 2 nedan ger en sammanfattning av avsatta medel och genomförda dagsverken. Den visar att 40-50 % av omsättningen och dagsverken använts till Skog & Historia inventeringar. Materialet i tabellen har tagits fram genom ett särskilt regeringsuppdrag till RAÄ. För åren 1999 och 2000 finns inte motsvarande statistik tillgänglig

Tabell 2. Arbetsmarknadsinsatser inom kulturmiljöområdet 1997 och 1998 med anknytning till Skogsvårdsorganisationen. Riksantikvarieämbetet

	1997		1998	
	Omsättning	Dagsverken	Omsättning	Dagsverken
	(tkr)	(dv)	(tkr)	(dv)
Fornvård	23 281	36 105	22 530	36 420
Skog och Historia	42 615	65 765	62 935	94 670
Landskapsvård	27 710	36 975	30 790	57 585
Övriga inventeringar	7 373	13 395	11 530	18 115
Summa	100 979	152 240	127 785	206 790

2.3.1.7. Natur- och landskapsvård

Den nya skogspolitiken föreskriver ökad hänsyn till natur- och landskapsvård samt kulturlämningar.

Det förvaltande skogsbruket och skogsägaren skall beakta detta och vidta åtgärder vid den operativa planeringen av avverkning, skogsförnyelse, byggande och underhåll av skogsbilvägar och andra åtgärder. Skogsvårdsstyrelsen granskar och behandlar inkomna anmälningar och planer. Här kommer kartor, databaser och annan information till användning, som tagits fram vid bl.a. olika inventeringar beskrivna ovan.

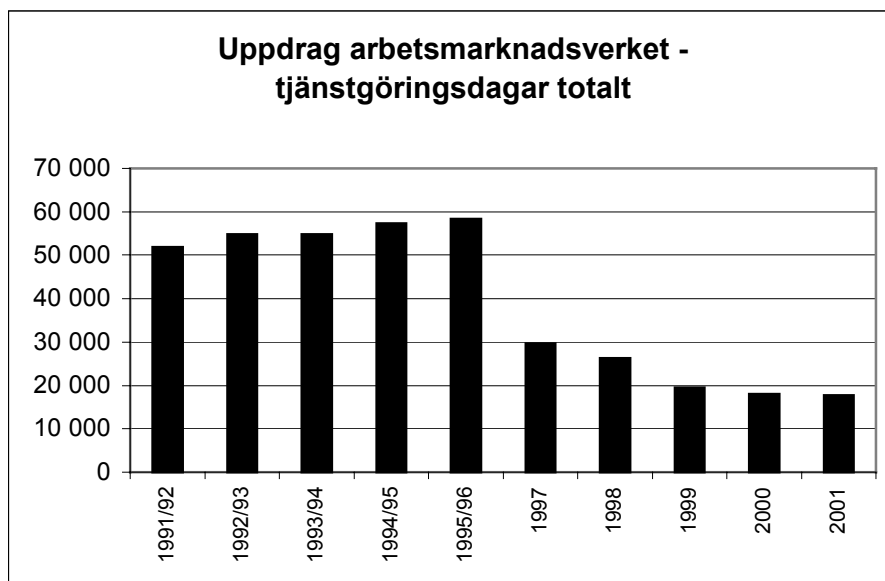
Produktion av informationsmaterial, anordnande av studiedagar och kampanjer har genomförts av SVO i samarbete med natur- och kulturmyndigheter.

Fastställda skötselplaner för naturreservat och kulturmiljöområdena ligger till grund för länsstyrelser och kommuners uppdrag för att planera och genomföra åtgärder. Rövning längs vägar och stränder, underhåll och upprätthållande av odlingslandskap (Blekinge), anläggande och underhåll av vandrings- och kanotleder och hagmarkers öppethållande är andra viktiga exempel på uppdrag till SVO. Insatserna varierar mycket inom landet till följd av historiska, sociala, kulturella, traditionella, ekologiska och ekonomiska orsaker.

2.3.2. Planering och genomförande

Uppdragen genomförs av SVO inom den ordinarie organisationen. För detta används huvudsakligen organisationens fast anställda personal. Tjänstemän på regionen svarar normalt för förhandling, planering och samordning medan distriktspersonal, d v s förmän, arbetsledare och distriktschefer ansvarar för arbetsledning och genomförande. Ofta måste dessutom personal projektanställas.

I figur 3 redovisas antalet tjänstgöringsdagar som SVO personal använt för uppdragsverksamheten för arbetsmarknadsverket. Från en nivå på ca 58.000 dagar vid mitten av 1990-talet, vilket motsvarar 260 helårsverken eller 500-600 personer sysselsatta på deltid, är insatsen år 2000 c:a 19.000 dagar eller 90 årsverken. Denna kraftiga neddragning har naturligtvis påverkat SVS organisation.

Figur 3. Tjänstgöringsdagar, SVO, uppdrag av Arbetsmarknadsverket, 1991-2001. Skogsstyrelsen

Av tabell 2.B1 i bilaga framgår antalet tjänstgöringsdagar per år totalt för landet och per SVS-region.

2.3.3. Volym

Utvecklingen av de arbetsmarknadspolitiska insatserna inom skogs- och naturvårdsservice från 1980-talet kännetecknas av kraftiga nedskärningar. Detta från en nivå på nära 700 000 dv (arbetardagsverken), då de skogliga beredskapsarbetena var mest omfattande, till 221 000 år 1990/91. Neddragningen var generell för alla insatsområden, men skogsvård utgjorde den största volymminskningen.

Under 1990-talet steg volymen åter till mest 470 000 dv till följd av den starkt ökade arbetslösheten, för att vid slutet av 1990-talet vara cirka 200 000 dagsverken. Tabell 3 visar förändringarna under 1990-talet.

Personalinsatsen redovisas genom antalet tjänstgöringsdagar eller personer sysselsatta i uppdragen, vilket framgår av Figur 3.

En sammanställning av några viktiga parametrar för 1998 visar att de arbetsmarknadspolitiska insatser som utförts av SVO utgör

- cirka en fjärdedel av SVOs totala omsättning
- en sjundedel av de operativa tjänstgöringsdagarna
- cirka 2 200 anvisade personer sysselsatta, fördelade på miljöinventering 1 350, natur-, landskaps- och fornvård 600, skogsvård, OSA och OTA 250
- 300 personer i planering och arbetsledning m m eller 150 årsverken.

Omsättningen av SVOs genomförda uppdragsverksamhet åt AMV 1994-2000 samt prognos för 2001 framgår av tabell 4 för hela landet och fördelat på regioner. Från en nivå på 573 mkr år 1994/95 är nivån år 2000 ca 118 mkr. De olika regionernas omsättning från 1994/95 till och med 2000 framgår av Tabell 3.

Tabell 3 Omsättning, tkr. Uppdrag åt Arbetsmarknadsverket, 1994/95-2001 Skogsstyrelsen

SVS	1994/95	1995/96	1997	1998	1999	2000	2001
	(18 mån)					Budget	
BD	46 329	59 893	37 901	46 693	37 508	28 199	22 119
AC	30 048	16 918	10 479	10 154	4 723	1 679	3 728
MN	61 976	43 079	6 666	6 604	2 839	2 530	2 310
WX	74 638	47 632	12 305	11 863	8 017	9 656	6 882
ST	89 660	88 214	61 046	53 362	39 480	20 796	23 636
MD	34 893	16 644	9 767	10 849	7 321	4 112	2 367
OG	44 276	28 272	10 684	9 990	8 512	4 570	4 328
FG	14 433	6 095	850	907	712	439	1 475
VG	38 965	34 317	27 583	26 221	28 257	25 795	19 962
SG	127 892	131 205	25 670	15 236	20 503	20 234	25 767
SKS			10 492	3	0	18	700
S:a SVO	563 110	472 269	213 443	191 882	157 872	118 028	113 274
Gotland	9 854	12 212					
Totalt	572 964	484 481	213 443	191 882	157 872	118 028	113 274

De stora skillnaderna i omsättning mellan åren beror till huvudsaklig del i bortfall av utbetalning av löner och bidrag till de anvisade men också genom kraftig volymminskning.

2.4. Utredningens arbetssätt

Utredningen har genomförts under tiden februari-juni 2001. Materialinsamling har gjorts genom studium av resultatredovisningar, rapporter, uppdragsbeskrivningar, projektplaner m m. Omfattande intervjuer, fältbesök och samtal på lokal och regional nivå har genomförts. Såväl uppdragsgivare, dvs länsstyrelser, länsarbetsnämnder, arbetsförmedlingar och kommuner som uppdragsgenomförare har intervjuats. Skriftligt material har till stor del erhållits från skogsvårdsorganisationen, centralt och regionalt. Detta gäller exempelvis arbets- och programinformation, promemorior och skrivelser samt redogörelser över skogsvårdsstyrelsernas/regionernas verksamhet. Statistik över ekonomisk omsättning, arbetardagsverken samt utförda tjänstgöringsdagar har tagits fram för vissa år.

Till följd av omorganisation, sammanslagningar av länsvisa skogsvårdsstyrelser till regioner m m har det varit svårt att få heltäckande statistik för hela 10-årsperioden.

En rapport från Riksantikvarieämbetet, RAÄ, "Sysselsättningsinsatser inom kulturmiljöområdet från arbetsmarknads- och kulturmiljösynpunkt" samt medelsanvändning för kulturmiljöområdet, har gett information för åren 1997 och 1998.

Från arbetsmarknadsmyndigheterna har AMS svarat för översiktlig information. Samtal har förts med uppdragsgivare och andra intressenter, huvudsakligen med länsarbetsnämnder, arbetsförmedling, länsstyrelse. Ett urval har skett av de volymmässigt viktigaste regionerna eller länen. Hemsidor för respektive organisation har utnyttjats.

Inom SVO har huvuddelen av insamlat skriftligt material kompletterats med samtal. Intervjuer har gjorts med arbetstagare/anvisade personer i lag eller enskilt ute på respektive projekt och därmed också med förmän och arbetsledare. Ansvariga personer på sektion för uppdragsverksamhet och/eller länsjägmästare hos de flesta regionerna har intervjuats. Distriktschefer har kontaktats.

Sättet att insamla uppgifterna har lett till att utredningsmannen har gjort subjektiva sammanställningar, tolkningar och slutsatser.

3. Resultat

3.1. Utvärdering av uppdrag för arbetsmarknadsmyndigheterna

3.1.1. Arbetarna, de anvisade.

Uppföljning och rapportering av uppdragsverksamheten är viktig för bedömning av effektivitet och resultat och är en normal aktivitet i verksamhetsredovisningen. Detaljerad utvärdering av SVOs insatser av anvisade inom arbetsmarknadspolitiska uppdrag har dock inte skett kontinuerligt eller rutinmässigt. Däremot har enstaka och sporadiska utvärderingar gjorts både genom samtal och skriftliga enkäter, i exempelvis i Värmland och Västra Götaland.

AMS eller länsarbetsnämnd genomför inte någon regelbunden utvärdering av här aktuella projekt eller program.

Utformning av skriftliga frågeformulär har i vissa fall gjorts av SVO och fyllts i av arbetarna. Resultatet av 800 enkätsvar kan kort sammanfattas:

- att information av SVS vid projektstart varit bra,
- att den utbildning man fått vid projektstart varit god,
- att handledningen varit mycket bra,
- att lokaler, utrustning och material varit ändamålsenliga och
- att man överhuvud trivts mycket bra. 70 % av de anvisade har angett att man skulle vilja fortsätta i nästa projekt.

Överlag är de anvisade nöjda eller mycket nöjda med de uppdrag de deltagit i.

Genom individuella och gruppvisa samtal med arbetslag av anvisade, intervjuer med arbetsledare/planerare men också med representanter för arbetsmarknadsmyndigheten har utredningsmannen bildat sig en uppfattning av de anvisades inställning till dessa arbeten

Det övervägande och tydliga intrycket är att de anvisades erfarenhet av, attityd till och nytta av de projekt de deltagit i är positivt. Detta omdöme ges trots eller tack vare den mycket heterogena sammansättningen av arbetsgrupper det i olika avseenden varit fråga om. Verbalt uttrycker man det stimulerande i att arbeta med dessa meningsfulla projekt. De upplever att de konkreta undersökningar och arbeten som genomförs uppskattas av allmänhet och befolkning. Man syns i samhället då man arbetar med natur- eller fornvård, när man röjer fram utsikt eller inhägnar gruvhål. Erfarenhet och kompetens utnyttjas och man får vara med om nytt lärande och kunskapsuppbyggande. Man anser projekten vara väl planerade, med en fungerande arbetsledning och med tillgång till lämplig utrustning, material och transporter.

Olsson & Svensson (1996) ger en beskrivning av ALU-arbetares inställning till arbetslivsutveckling. I ett urval av 30 personer av totalt 240 som vid tillfället var verksamma i ALU projekten gjordes ingående intervjuer. Bland resultaten framgår att man efterlyser större intresse från arbetsmarknadsmyndigheterna. Den verksamhet som SVS svarar för har bättre arbetsuppgifter än andra projekt de anvisade deltagit i. Arbetsmiljö och innehåll är uppskattade. Samtliga (100 %) är ganska nöjda eller mycket nöjda med arbetet och fler än 7 av 10 kommer att senare ha nytta av vad de lärt och den erfarenhet de fått. Flertalet av de tillfrågade är tveksamma till om det kommer att öka möjligheterna till ett jobb på den ordinarie arbetsmarknaden.

En uppfattning som ofta förts fram av olika intressenter är att man borde förbättra den systematiska uppföljningen och utvärderingen, inte minst från arbetsmarknadsmyndighetens sida. Detta kan ske antingen genom egen direkt åtgärd av AF eller som ett stående uppdrag till den som genomför arbetet. Både utvärderingen av det egentliga projektet och vad som händer med deltagarna efter avslutad projektperiod bör följas upp.

3.1.2. Uppdragsgivare, myndigheter

Enligt de samtal som förts med representanter centralt och regionalt anser AMS och länsarbetsnämnderna att SVO:s insatser är goda vid genomförande av sysselsättningsprojekt. Representanter för länsarbetsnämnder är mycket nöjda med samarbetet och kvaliteten i arbetet. Den goda planeringen och arbetsledningen framhålls särskilt.

I en skrivelse till regeringen från arbetsmarknadsstyrelsen 1998-01-22 framhålls att projekt inom området skogs-, natur-, landskaps- och vattenvård är de som oftast bedöms som mest lyckade ur såväl sysselsättnings- som miljösynpunkt. Skogsvårdsstyrelsens projekt framhålls av länsarbetsnämnderna ofta som lyckade och som man har behov av. Nivån av kringkostnaderna betraktas emellanåt som hög och bekymmersam och olika lösningar diskuteras vid de olika länsarbetsnämnderna.

Samtal med representanter för länsstyrelse uppskattar samarbetet med SVS. Detta samarbete tar sig olika uttryck hos olika SVS, från konkret operativt genomförande av naturvårdsåtgärder till övergripande planering och förvaltning av exempelvis naturreservat. Under 1990-talet har detta samarbete förändrats. Dels har länsstyrelserna byggt upp egen kompetens inom området samtidigt som naturvården blivit mindre ”skogsorierad och mera ekologiskt inriktad”. Uppdragskostnaden har också ansetts vara hög.

Riksantikvarieämbetet anger i sin Årsredovisning 2000 att samarbetet mellan skogssektorn och kulturmiljövården för att lösa problemet med markberedningsfrågor har varit positivt och att ”insatser som gjorts för regional utveckling har bidragit till att integrera kulturarvsaspekter inom andra sektorer bl.a. turism, övrig näringsutveckling och infrastruktur”, (Riksantikvarieämbetet 2000: Årsredovisning 2000).

3.2. Effekter av arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Vilka skogspolitiska effekter de arbetsmarknadspolitiska insatserna åstadkommit är svåra att direkt mäta eller bedöma. Den snabba samhällsutvecklingen i allmänhet och förändringar i skogspolitik, arbetsmarknadspolitik, natur- och miljöpolitik m.m. gör bedömningssituationen mycket komplex. Av förändrad policy följer förändrade mål och medel för den operationella verksamheten samt intresse och attitydförändring hos medborgarna, vilket gör att effekterna av här berörd verksamhet enskilt är svåra att utvärdera. Tendenser och iakttagna eller troliga effekter skall dock belysas.

3.2.1. Skogsskötsel och skogstillstånd

Den nya skogspolitiken fastställdes av riksdagen i maj 1993. I den jämsättes produktionsmål och miljömål. Den bygger på ökad frihet för skogsägaren och ökat ansvarstagande. Förändringarna innebär bl a lägre krav på röjning och gallring, ökad frihet vid föryngringsavverkning, inget krav på innehav av skogsbruksplan, slopat statligt stöd till byggande av skogsbilvägar och till särskilda skogsvårdsinsatser. Anslaget till natur- och kulturmiljövårdande insatser höjdes något.

Tidigare utfördes omfattande skogsvårdande arbeten genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder, beredskapsarbeten, arbetslivsutveckling (ALU) och andra. Ofta utfördes dessa arbeten på skogsmark där krav förelåg enligt SVL eller med andra särskilda svårigheter för skogsägare. Risk förelåg naturligtvis att normala skogsvårdsarbeten utfördes på ett subventionerat och därmed konkurrensbegränsande sätt.

Resultaten av de utvärderingar som gjorts av SVO, (KSLA 1998: Utvärdering av den nya skogspolitiken), visar att arealen av utförda röjningar och gallringar minskat i omfattning, att de gjorts för sent och inte utförts på sådant sätt att en framtida god skogsproduktion säkrats. Skogsvårdslagens krav vid föryngringsavverkning uppfylls inte på en fjärdedel av åtgärdad areal. Byggandet av skogsbilvägar har minskat liksom upprättande av skogsbruksplan. Sammanfattningsvis kan man konstatera att den ökade friheten och därmed ansvaret hos skogsägaren medförde lägre skogsvårdsambitioner och därmed försämrat underlag för en framtida hög skogsproduktion.

Ambitionsnivån i föryngringsarbetet tycks vara för lågt inom delar av det privata skogsbruket. (Skogsstyrelsen 2000. Skogsvårdsorganisationens verksamhet 2000)

Skogsvårdsinsatsernas betydelse för natur- och kulturvårdsfrågorna har haft en viss positiv utveckling med ökad lövskogsandel, biologisk mångfald och godtagbar hänsyn vid föryngringsavverkning. Skogsägarna har visat en positiv inställning till naturhänsyn men är i behov av ökad kunskap. Lönsamheten är viktig för skogsägaren. Den anses dock inte påverkas av natur- och kulturmiljöhänsynen. (Skogsstyrelsen)

Den försämring i skogsvård och skogstillstånd som påvisats skall naturligtvis ses i ett större sammanhang med de stora förändringar som samhälle, näringsliv och miljövard genomgått samt ändrade krav inom samhälls- och privatekonomi. SVO utför inte längre några omfattande skogsvårdsarbeten inom de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna sedan beredskapsarbetena upphörde. Möjligen har bortfallet av dessa aktiviteter haft någon betydelse för det försämrade skogstillståndet. Det är dock inte möjligt att bedöma eller kvantifiera den effekten

3.2.2. Natur- och landskapsvård

Ansvar för naturvård och landskapsvård ligger på länsstyrelse och kommun. Det gäller främst naturreservat och nationalparker och särskilt avsatta reservat. Skogsbrukets roll anges iden nya skogspolitiken genom en ökad hänsyn i dessa frågor jämfört med tidigare lagstiftning. Skogsbruket har under 1990-talet målmedvetet och strategiskt arbetat med dessa frågor. Forskning och utveckling har varit framgångsrik och starkt bidragit till ökade kunskaper om samspelet mellan produktion och miljö. Frågorna om natur- och landskapsvård utgör numera en integrerad del i skogsbrukets strategiska och operativa planering.

Skogsvårdsorganisationen har utvecklat och utökat formen för naturvårdsområden, en frivillig överenskommelse mellan SVO och (den nuvarande) skogsägaren. Den nya skogspolitiken har medfört att SVO förstärkt sin kompetens inom området. Medverkan sker i upprättande av förslag till långsiktiga skötselplaner men framför allt i genomförandet av åtgärderna. Ett långtgående samarbete mellan länsstyrelse, kommuner och SVS finns sedan länge i exempelvis Södra Götaland med årligen stora insatser i Blekinge, Skåne och Halland.

Genom uppdrag från främst länsstyrelse och kommuner och med anvisade arbetslösa genomför SVS en mängd uppdrag av stor variation inom natur- och landskapsvård. Det är ett stort antal objekt av mycket varierande slag över hela landet som vårdas på ett kontinuerligt sätt och som inte vore möjligt utan arbetsmarknadspolitiska medel.

3.2.3. Kompetensutveckling inom SVO

Skogsvårdsorganisationen har genom sin utbildnings- och informationsverksamhet sedan länge haft hög kompetens inom undervisning/pedagogik och läromedelsproduktion, liksom arbetsledning och planering. Den skogliga kunskapen har varit hög.

Den förändrade skogspolitiken ställer nya kompetenskrav på SVO. Inriktning och innehåll i uppdragsverksamheten har också medfört att de ekologiska och miljöinriktade frågorna har lyfts fram. Kompetens inom IT och GIS har allmän användning. Speciella krav har uppstått genom inventeringsarbeten av olika slag, främst inom natur- och kulturmiljöområdet. Exempelvis kräver identifikation och bestämning av kultur- och fornlämningar speciell kompetens.

Under 1990-talet har en målmedveten personalpolitik och kompetensuppbyggnad genomförts. De anställda har deltagit i såväl allmän fortbildning som riktade utbildningsinsatser. Universitetskurser på 10-20 poäng har genomförts bl. a. i naturvård och ekologi.

Nyrekrutering har skett av arkeologer, biologer/ekologer, informationsexperten m.m. Som framgått ovan har den breddade kompetensen inom organisationen ökat intresset hos personalen för natur- och kulturmiljöfrågor. Detta leder i sin tur till engagemang och insatser för ökad förståelse för skogspolitikens intentioner.

3.2.4. Underlag för planer, register och kartor.

Olika slag av inventeringsarbeten genomförs inom de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Dessa kommer till användning vid upprättande av olika planer eller strategier, databaser, förteckningar och

kartor. Materialet kan också leda till direkta åtgärder. Exempel på detta är inhägnad av gruvhål, farliga för människor och vilt (efter nedlagd bergshantering i Bergslagen i samarbete med polismyndighet) och siktförbättring längs vägar (i samarbete med Vägverket) eller liknande.

Projektet Skog & Historia har fått kraftigt genomslag. Projekt genomförs numera på flertalet SVS regioner. Med den allmänna kartan som underlag, vanligtvis den ekonomiska kartan, kan olika överlägg eller skikt placeras in med olika slags data. Genom samkopiering kan temakartor framställas beroende på vilken information man önskar. Materialet kommer till användning vid information till skogsägare, planeringsunderlag för skogsbruket, underlag för infrastrukturfrågor etc.

En kvalitetskontroll över insamlat data och dess lokalisering görs av särskilt anställd eller utbildad personal, såsom arkeologer, biologer och GIS-experters varvid registreringar och beskrivningar som arbetslagen gjort kontrolleras innan materialet kommer in i databaser eller på kartor.

Riksantikvarieämbetet, länsstyrelse och läns museer använder denna information för kulturmiljövårdens planering. Det är ett effektivt att på kort tid få fram kunskapsunderlag för stora områden och används av myndigheter och näringsliv, bl.a. för skogsbrukets långsiktiga men också operativa planering.

3.2.5. Turism och besöksnäring.

Utförda inventeringar och ökad kunskap om de lokala och regionala natur- och kulturmiljöfrågorna har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och turismen. Det ger också förutsättningar för att utveckla näringsverksamhet och sysselsättning. De databaser och digitaliserade kartor som kommer fram kan, i kombination med modern teknisk utrustning (en bärbar dator med program t.ex PowerPoint och en GPS) stimulera den intresserade bybon eller turisten till fördjupad kunskap. När den intresserade blir nyfiken av exempelvis någon lämning använder han sin GPS-utrustning, som är kopplad till dator. Han pekar på skärmen och får information om objektet.

I ett nära samarbete mellan länets turistråd, länsarbetsnämnden, skogsvårdsstyrelsen och kommuner i Värmland pågår ett omfattande projekt vars syfte är att stärka förutsättningarna till utökad turism och ett rikare friluftsliv.

Några exempel på projekt i andra delar av landet skall här nämnas:

- Förvaltning och vård av fornlämningar och kulturminnen i Lagandalen i kombination med röjning och skyltning längs vägarna har höjt antalet besök, inte minst internationella.
- Den starka satsningen på leder, vindskydd, utsiktsplatser och rast- eller övernattningsstugor i Norrbotten har haft och väntas få utökad effekt på besöksnäring, småföretagsamhet och ett vidgat kanaliserat friluftsliv, exempelvis skotertrafiken.
- Vandrings- och båt/kanotleder gör att människor kommer ut till natur- och kulturobjekt, många gånger svårtillgängliga. Information, kartor m.m. kanaliserar besöken till attraktiva platser men kan också bidra till att undvika slitage på känsliga biotoper och naturområden. Det skapar förutsättningar för förvaltning, vård och service. Detta gäller skoterleder i skogs- och fjällområden i Norrland, vård av känsliga områden i skärgården, vandringsleder i Bergslagen, Projekt Göta Kanal, Östgötaleden, Skånes naturreservat och otaliga andra exempel.

Genomgående kan konstateras att finansierings- och betalningsunderlaget i turist- och besöksnäring inte är så stort att dessa investeringar eller underhållsarbeten skulle komma till stånd utan arbetsmarknadspolitiska insatser.

För ett bredare utbud av jakt och fiske finns betydligt större utrymme för inkomstbringande aktiviteter och därmed underlag till fortsatt underhåll och en lönsam förvaltning.

3.2.6. Lokal kompetens

Den anvisade arbetskraften återfinns normalt inom glesbygd, skogslän och avfolkningsbygder. Personerna är oftast äldre och har därmed små möjligheter till anställning på den reguljära arbetsmarknaden. Förankring i det lokala samhället och närmiljön gör att de inte kan eller vill flytta

och inte heller pendla långa avstånd. Men många av dessa människor har erfarenhet, kunskap, känsla för sin region och ambition som förtjänar att tas till vara och nyttjas på bästa sätt. Deras lokalkännedom är viktig liksom deras kontakter med och medverkan i ideella föreningar och organisationer som hembygdsförening, naturskyddskommitté, orienteringsklubbar och liknande sammanslutningar med lokal verksamhet.

Samtal med arbetslag och enskilda har visat att anvisade engagerat sig i sin bygds kultur- och naturvårdsfrågor. De anser också att deras insatser och engagemang i projekten varit positivt för SVS roll i bygderna. Det har skapat förståelse för ett effektivt utnyttjande av allmänna medel. Folk har sett att nyttiga arbeten har blivit utförda..

3.2.7. Sysselsättning.

3.2.7.1. Omfattning

Den direkta effekten i form av tillfällig anställning av arbetslösa inom SVO är 1 000-2 000 årsverken per år eller dubbelt så många (2 000-4 000) anvisade personer, beroende av hur snabbt och hur många som under projekttiden avbryter arbetet. För planering, ledning och uppföljning åtgår 150-250 helårsverken. Detta är huvudsakligen uppdrag på deltid för fast anställd personal inom organisationen vilket innebär att betydligt flera (300-500) är sysselsatta på deltid. Dessutom finns ett antal projektanställda förmän och arbetsledare, vilka under senare år minskat i antal.

3.2.7.2. Anvisade personer och arbetsmarknaden.

Anvisade personer är normalt långtidsarbetslösa och deras möjlighet på den öppna arbetsmarknaden är begränsad. Som inledning av den anvisade projekttiden anordnas vanligen en grundläggande utbildning. Inom vissa län har denna introduktion breddats för att öka möjligheterna till ett utträde på den reguljära arbetsmarknaden. Personal på LAN uppger att de anvisades möjligheter på den öppna arbetsmarknaden bör förbättras och att utbudet av arbeten inom natur- och kulturvården är begränsad. Man anger att det är ytterst få personer som får sysselsättning inom natur- och kulturmiljöområdet. De anvisade har genomgående funnit arbetet intressant, lärorikt och personligt utvecklande och uttrycker ofta att de vill fortsätta. Hur många som genom denna verksamhet senare finner sysselsättning på den vanliga arbetsmarknaden finns ingen säker uppgift om.

Under senare tid har även andra kategorier av anvisade tillkommit, nämligen arbetslösa yngre, välutbildade personer, exempelvis arkeologer, naturvetare, ekologer/biologer. Dessa har kommit att ingå i arbetet med natur- och miljöinventeringar. Efter en anvisad tid har många kunnat få projektanställning eller fast arbete, antingen inom SVS eller i motsvarande arbeten hos andra arbetsgivare. De har breddat kompetensen inom SVO inom natur- och kulturmiljöområdet och medverkat till en viktig kompetensutveckling inom SVO.

3.2.8. Alternativ till genomförande och finansiering

Det är ovedersägligen så att de flesta av de projekt och uppdrag som genomförs genom de arbetsmarknadspolitiska insatserna i SVOs regi inte skulle komma till utförande om dessa medel inte fanns tillgängliga.

Tänkbara andra finansiärer och intressenter är kommuner, länsstyrelser, läns museer eller ideella och ekonomiska sammanslutningar som stiftelser, turistorganisationer, hembygdsföreningar, idrottsföreningar, företagarföreningar etc.

Försök har gjorts att uppdraga till sådana organisationer att genomföra natur- och kulturmiljöprojekt, även med utnyttjande av anvisade arbetslösa personer. För sådana åtaganden och uppdrag krävs formell kompetens för arbetsledning och skyddsfrågor och särskild utrustning. Såväl SVS som LAN framhåller att kompetens och ekonomiska resurser är alltför osäkra hos dessa organisationer och att arbetets kvalitet blir lidande. Det krävs entusiasm och eldsjäl i de ideella föreningarna för att detta skall lyckas. Sådant engagemang saknas inte alltid men kontinuiteten är osäker.

Skogsstyrelsen anser inte att det är realistiskt att tro att ideella organisationer kan ta över verksamheten i någon nämnvärd omfattning.

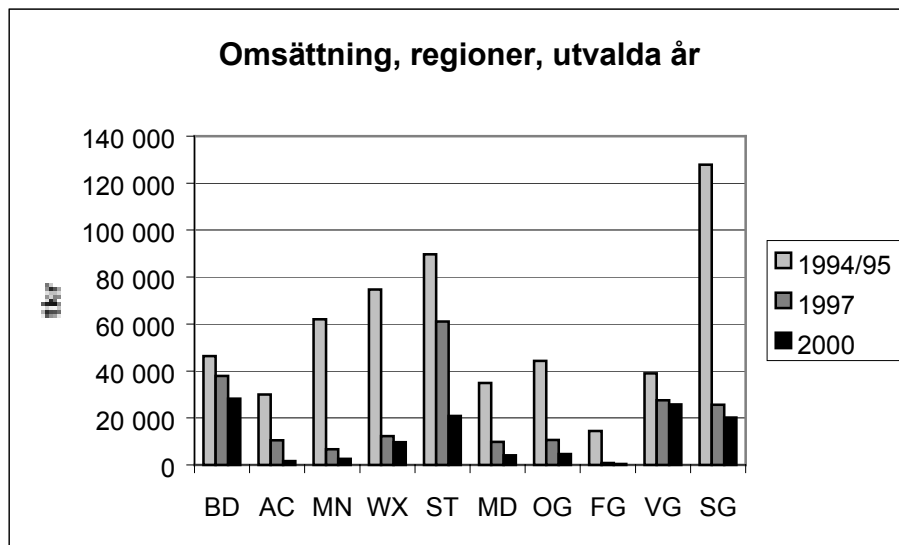
Samhällets uppgifter att trygga förvaltning och vård av vårt kulturarv och vår natur kräver basmaterial i form av register, kartor, databaser och skötselplaner. Sådant underlag skall det allmänna ta fram och ansvara för. Till detta behövs resurser i form av anslag, personal och teknisk utrustning. Sådant arbete kan integreras med annan verksamhet eller byggas upp särskilt av länsstyrelse, kommun eller annan organisation. Finansiering måste då ske inom det egna utgiftsområdet.

3.2.9. Regioner, glesbygd

Stor del av de arbetsmarknadspolitiska insatserna genomförs i skogslän och glesbygd. Det är naturligt mot bakgrund av var behoven finns och var många anvisade bor. Men volym, kvalitet och utvecklingsstrategier hos SVS spelar också in. I regioner som Värmland-Örebro, Norrbotten, Västra Götaland och Södra Götaland har en ambition och utvecklingsstrategi vuxit fram under lång tid. Där har det regionala samarbetet utvecklats på ett förtroendefullt sätt mellan finansiär/uppdragsgivare och genomförare. Koncepten Skog och Historia, och andra inventeringsprojekt, är exempel på detta.

Figur 4, som är ett utdrag av tabell 4, beskriver skillnaden i förändring av volym mellan de olika regionerna för tre utvalda år under 1990-talet. Diagrammet belyser hur hårt förändringarna i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och neddragningarna i anvisade medel slagit generellt för alla regioner. Där framgår också hur några regioner har lyckats behålla en hög aktivitet och därmed en omfattande volym.

Figur 4. Omsättning, SVS region, utvalda år. Skogsstyrelsen

3.3. Sociala effekter

Sammansättningen av arbetslagen är betydelsefull. I bästa fall görs detta som ett lagarbete mellan arbetsförmedling, kommunens sociala sektion och uppdragstagarens arbetsledare. Detta framhålls ofta som en god grund till positiva sociala effekter. Att vistas i naturlig miljö och genomföra uppgifter som skall användas i vidare sammanhang stimulerar de anvisade personerna. Att använda egen erfarenhet och bygga upp och överföra yrkeskunskap är faktorer av betydelse för självförtroende och egenvärde.

Skogsvårdsstyrelsen anses ha goda arbetsledare med intresse och engagemang, vilket är av betydelse för den sociala variation som finns bland de anvisade. Det har också visat sig att personer som initialt haft anvisningsjobb i dessa projekt har förkovrat sig och fått anställning inte bara i uppdragsverksamhet inom SVO utan i dess mera allmänna och reguljära verksamhet.

För den enskilde kan verksamhet i inventeringsarbete eller Gröna Jobb vara mycket betydelsefullt. Kunskap och erfarenhet ökar. Självkänsla och status förstärks genom en meningsfull sysselsättning.

Han eller hon arbetar lokalt och utför ett arbete som kommer till användning. Det syns och används i verkligheten. Kartor och annat informationsmaterial tas fram och sprids. Gammal hantverkskunskap kommer till nytta. Arbetet för de anvisade är inte bara att sitta av tiden. Många anser det vara en meningsfull sysselsättning som skapar engagemang, även om det inte alltid leder till ett avlönat jobb.

4. Diskussion

4.1. Statistiska uppgifter

Övergripande uppgifter och statistik för de arbetsmarknadspolitiska uppdragen inom SVO i form av arbetardagsverken, tjänstgöringsdagar, omsättning finns samlade centralt vid SKS och regionalt vid regionkontoren. Omorganisationen under mitten av 1990-talet innebar bl.a. sammanslagningar av administrativa enheter. Förändringar i rapporteringsrutinerna uppstod för de nya regionerna och även inom region med flera län. Den här utredningen ger inte en detaljerad beskrivning av enskilda projekt och uppdrag med kvantitativa och kvalitativa beskrivningar eller värderingar. Därtill är antalet och mångfalden för stor. Den nöjer sig med att ge exempel från olika delar av landet.

4.2. Regionala skillnader, anpassning till lokala förhållanden

Variationen är stor i planering, handläggning och genomförande av projekten mellan regioner och även inom region. I vissa län har länsarbetsnämnden en strategisk och styrande roll medan i andra län ligger resurserna och ansvaret helt på lokal arbetsförmedling. Detta påverkar de SVS/regioner, som har flera LAN att samarbeta med.

Av samtal med såväl LAN som SVS att döma förefaller det som SVS oftast är den aktiva parten på regional nivå i att planera och organisera uppdragsverksamheten.

Vissa SVS regioner har satsat på och utvecklat denna uppdragsverksamhet på ett påtagligt sätt. Det beror på att ansvariga tjänstemän kände ett engagemang och haft stöd av ledning och genom lämplig organisation. Tradition, tidigare framgångar och ett nära samarbete med övriga länsmyndigheter har varit viktigt. Det bärande konceptet och målet har varit att använda resurser från arbetsmarknadsverket till att få nyttiga arbeten utförda genom en sysselsättning som kändes meningsfull för de anvisade. För att åstadkomma detta har man sökt enkla, praktiska och obyråkratiska lösningar.

De kraftiga förändringar i form av neddragningar som med kort varsel gjorts i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna har vållat stora bekymmer för SVO. Den för ändamålet uppbyggda organisationen och därmed kringkostnader för utrustning, materiel, transporter etc har kommit till minskad användning. Lägre arbetsvolym har minskat behovet av arbetsledande personal. Det har inte funnits alternativsysselsättning, som skapat motsvarande intäkter. Det har lett till en osäker situation för förmän och arbetsledare och uppsägningar har måst tillgripas.

4.3. Kompetens och kapacitet hos SVO

SVOs omorganisation har medfört en glesare fältorganisation och därmed minskad närvaro längst ut i förgreningarna. Det har även inneburit betydligt färre fast anställda och en tendens till förskjutning i kompetens. Uppdragsgivarna, exempelvis länsstyrelser och kommuner, har övervägt att använda andra organisationer eller företag som kan genomföra sådana uppdrag det här är fråga om. Entreprenörer, stiftelser eller privata företag är alternativa lösningar. Skäl som anförs är den höga kostnadsnivån. I enstaka fall nämns även kompetensen hos SVS. Äldre tjänstemän på SVS kan ha ett skogsbetonat skötselkoncept för naturvårdsfrågor medan kravet är mera inriktat mot ekologi och biologisk mångfald. Därtill kommer krav på arkeologisk kunskap och kulturmiljövård.

Som framgått ovan har SVS under senare tid förstärkt och breddat sin kompetens på ett påtagligt sätt genom rekrytering av ny personal men också genom omfattande fortbildning av redan anställda. Den generellt ökade arbetsbördan på personalen och färre anställda har medfört ökat krav på kostnadskontroll och långtidsplanering men har också lett till mindre marginalresurser.

4.4. Kostnader

Kostnaderna för de arbetsmarknadspolitiska insatserna har beskrivits ovan. Utbetalade medel från LAN till SVS består numera huvudsakligen av ersättning för de s.k. kringkostnaderna.

De sysselsatta anser inte helt oväntat att den arbetslöshetsersättning som de får är för låg.

De uppdrag som genomförs av SVS har en annan karaktär än normala arbetsmarknadspolitiska insatser inom industri eller sektorssektor. Organisation, planering och kringarrangemang är oftast mycket mer omfattande. 150 kr per anvisad och dag är därför oftast för lågt för att täcka de verkliga kostnaderna. Dessa varierar starkt mellan och inom regioner, beroende på typ av uppdrag. Avgörande för kostnaderna är projektets belägenhet, krav på utrustning för arbetsmiljö och skyddsfrågor, insatser för utbildning och arbetsledning och annat. Någon objektiv kostnadsberäkning för detta finns inte. Förhandlingar har förts mellan uppdragsgivare och SVS hur dessa kostnader skall täckas. Några anslag inom SVO finns inte för denna verksamhet. Kostnaderna skall externfinansieras. Ibland svarar LAN för hela kostnaden. Men även andra finansieringsvägar prövas. Länsstyrelser, kommuner, markägare eller EU kan bidra med medel. Viktigt är att parterna analyserar och har förståelse för de verkliga kostnaderna för genomförande och ledning/administration av verksamheten.

De samhällsnyttiga effekter som uppnås genom de arbetsmarknadspolitiska insatserna inom natur- och miljövårdsarbetena kan naturligtvis genomföras av annan arbetskraft och till marknadsmässiga priser. Det måste i så fall avsättas medel i särskild budget. Sannolikt skulle dessa kostnader bli högre samtidigt som samhället skulle ha kvar de sociala kostnaderna för dem som skulle sakna sysselsättning. Risken är uppenbar att de synergieffekter som uppnås skulle gå förlorade om detta samarbete upphörde. En alternativlösning ur ett strikt ekonomiskt perspektiv skulle sannolikt få allvarliga konsekvenser för kultur- och miljövårdsinsatserna

Upphandlingsförfarandet och kostnadsnivån för kringarbetena har diskuterats såväl regionalt/lokalt som på central nivå och med konkurrensverket. Detta har lett till omprövningar i vissa län/regioner. Upphandlingar på konkurrensmässiga villkor har gjorts av länsstyrelser för t ex skötsel av naturreservat. I andra regioner, t ex BD, ST och VG har man ansett att samarbetet mellan länets/regionens myndigheter är viktigt. Erfarenhet av tidigare samarbete, lokal anpassning men också gemensamt ansvar för natur- och kulturmiljöerna och sysselsättningen har inverkat på överenskommelser om uppdragsvolym och ersättningsnivå.

En särskild utredning inom SUS 2001 är ”Uppdrag som skogspolitiskt medel-motiv för och konkurrensaspekter”

4.5. Effekter

De viktigaste effekterna av skogsvårdsorganisationens uppdrag med de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och därmed möjlighet att genomföra intentionerna med skogspolitiken är

- en väsentlig kompetensuppbyggnad inom organisationen genom personalutveckling och rekrytering
- identifiering, beskrivning, restaurering och vård av natur- och kulturmiljöer och objekt spridda över hela Sverige och i samarbete med andra regionala organ
- en tätare närvaro av SVO långt ut i den geografiska förgreningen än som vore möjligt enbart med den ordinarie verksamheten och därmed tilldelade resurser
- nöjda och motiverade anvisade arbetslösa personer med ökad kunskap och insikt i skogs-, natur- och kulturmiljöfrågor.
- underlag och förbättrade förutsättningar för besöksnäring och turism och därmed sysselsättning och entreprenörsutveckling
- förbättrad kunskap och information till olika intressenter i frågor om lokal och regional natur- och kulturmiljö
- erhållna synergieffekter genom att ge meningsfull sysselsättning, åstadkomma konkreta resultat i natur- och kulturmiljövård och använda SVOs organisation och personal för genomförande men också som kunskapsbank och informationsspridare

5. Referenser

- Olsson, P-Å. & Svensson, Å. 1996. Arbetslivsutveckling som arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Examensarbete (stencil), Samhällsvetenskapliga institutionen, Högskolan i Karlstad.
- Riksantikvarieämbetet. 1999. Sysselsättningsinsatser inom kulturmiljöområdet från arbetsmarknads- och kulturmiljösynpunkt (inklusive Arbetsmarknadsmedel inom kulturmiljöområdet 1997-98).
- Riksantikvarieämbetet 2001. Årsredovisning 2000.
- Hellström, Cecilia 2001. Fornlämningar och kulturmiljöer. Opublicerad
- Gävleborgs län, Skogsvårdsstyrelsen och Läns museet.
1998. Skogens historier,
2001. Skogens historier 2
2000. Spår från äldre tid.
- Arbetsmarknadsverket 2001. Årsredovisning 2000.
- Skogsstyrelsen 1-1998. Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken,
- Skogsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelserna. Arbets- och redovisningsmaterial.
- SVO, centralt och från regioner. Resultatredovisning och Broschyrer.

Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

1985	Utvärdering av ÖSI-effekter mm
1985:1	Samordnad publicering vid skogsstyrelsen
1985:2	Beskärning i tallfröplantager
1986:1	Bilvägslagrat virke 1984
1987:1	Skogs- och naturvårdsservice inom skogsvårdsorganisationen
1988:1	Mallar för ståndortsbonitering; Lathund för 18 län i södra Sverige
1988:2	Grusanalys i fält
1988:3	Björken i blickpunkten
1989:1	Dokumentation – Storkonferensen 1989
1989:2	Bok, ek och ask inom svenskt skogsbruk och skogsindustri
1990:1	Teknik vid skogsmarkskalkning
1991:1	Tätortsnära skogsbruk
1991:2	ÖSI; utvärdering av effekter mm
1991:3	Utboträffar; utvärdering
1991:4	Skogsskador i Sverige 1990
1991:5	Contortarapporten
1991:6	Participation in design of a system to assess Environmental Consideration in forestry a Case study of the greenery project
1992:1	Allmän Skogs- och Miljöinventering, ÖSI och NISP
1992:2	Skogsskador i Sverige 1991
1992:3	Aktiva Natur- och Kulturvårdande åtgärder i skogsbruket
1992:4	Utvärdering av studiekampanjen Rikare Skog
1993:1	Skoglig geologi
1993:2	Organisationens Dolda Resurs
1993:3	Skogsskador i Sverige 1992
1993:4	Av böcker om skog får man aldrig nog, eller?
1993:5	Nyckelbiotoper i skogarna vid våra sydligaste fjäll
1993:6	Skogsmarkskalkning – <i>Resultat från en fyraårig försöksperiod samt förslag till åtgärdsprogram</i>
1993:7	Betespräglad äldre bondeskog – <i>från naturvårdssynpunkt</i>
1993:8	Seminarier om Naturhänsyn i gallring i januari 1993
1993:9	Förbättrad sysselsättningsstatistik i skogsbruket – <i>arbetsgruppens slutrapport</i>
1994:1	EG/EU och EES-avtalet ur skoglig synvinkel
1994:2	Hur upplever "grönt utbildade kvinnor" sin arbetssituation inom skogsvårdsorganisationen?
1994:3	Renewable Forests - Myth or Reality?
1994:4	Bjursåsprojektet - <i>underlag för landskapsekologisk planering i samband med skogsinventering</i>
1994:5	Historiska kartor - <i>underlag för natur- och kulturmiljövård i skogen</i>
1994:6	Skogsskador i Sverige 1993
1994:7	Skogsskador i Sverige – <i>nuläge och förslag till åtgärder</i>
1994:8	Häckfågelinventering i en åkerholme åren 1989-1993
1995:1	Planering av skogsbrukets hänsyn till vatten i ett avrinningsområde i Gävleborg
1995:2	SUMPSKOG – ekologi och skötsel
1995:3	Skogsbruk vid vatten
1995:4	Skogsskador i Sverige 1994
1995:5	Långsam alkalisering av skogsmark
1995:6	Vad kan vi lära av KMV-kampanjen?
1995:7	GROT-uttaget. Pilotundersökning angående uttaget av trädrester på skogsmark
1995:8	The Capercaillie and Forestry. Reports No. 1-2 from the Swedish Field Study 1982-1988
1996:1	Women in Forestry – What is their situation?
1996:2	Skogens kvinnor – Hur är läget?
1996:3	Landmollusker i jämtländska nyckelbiotoper
1996:4	Förslag till metod för bestämning av prestationstal m.m. vid själverksamhet i småskaligt skogsbruk.
1996:5	Skogsvårdsorganisationens framtidsscenarier
1997:1	Sjövatten som indikator på markförsurning
1997:2	Naturvårdsutbildning (20 poäng) Hur gick det?
1997:3	IR-95 – Flygbildsbaserad inventering av skogsskador i sydvästra Sverige 1995
1997:4	Den skogliga genbanken (Del 1 och Del 2)
1997:5	Miljeu96 Rådgivning. Rapport från utvärdering av miljeurådgivningen
1997:6	Effekter av skogsbränsleuttag och askåterföring – <i>en litteraturstudie</i>
1997:7	Målgruppsanalys
1997:8	Effekter av tungmetallnedfall på skogslevande landsnäckor (<i>with English Summary: The impact on forest land snails by atmospheric deposition of heavy metals</i>)
1997:9	GIS-metodik för kartläggning av markförsurning – <i>En pilotstudie i Jönköpings län</i>

1998:1	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation
1998:2	Studier över skogsbruksåtgärdernas inverkan på snäckfaunans diversitet (<i>with English summary: Studies on the impact by forestry on the mollusc fauna in commercially used forests in Central Sweden</i>)
1998:3	Dalaskog - Pilotprojekt i landskapsanalys
1998:4	Användning av satellitdata – hitta avverkad skog och uppskatta lövröjningsbehov
1998:5	Basketjoner och aciditet i svensk skogsmark - tillstånd och förändringar
1998:6	Övervakning av biologisk mångfald i det brukade skogslandskapet. <i>With a summary in English: Monitoring of biodiversity in managed forests.</i>
1998:7	Marksvampar i kalkbarrskogar och skogsbeten i Gotländska nyckelbiotoper
1998:8	Omgivande skog och skogsbrukets betydelse för fiskfaunan i små skogsbäckar
1999:1	Miljökonsekvensbeskrivning av Skogsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kalkning och vitalisering
1999:2	Internationella konventioner och andra instrument som behandlar internationella skogsfrågor
1999:3	Mållklassificering i "Gröna skogsbruksplaner" - betydelsen för produktion och ekonomi
1999:4	Scenarier och Analyser i SKA 99 - Förutsättningar
2000:1	Samordnade åtgärder mot försurning av mark och vatten - Underlagsdokument till Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag
2000:2	Skogliga Konsekvens-Analyser 1999 - Skogens möjligheter på 2000-talet
2000:3	Ministerkonferens om skydd av Europas skogar - Resolutioner och deklarationer
2000:4	Skogsbruket i den lokala ekonomin
2000:5	Aska från biobränsle
2000:6	Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsvrige 1999
2001:1	Landmolluskfaunans ekologi i sump- och myrskogar i mellersta Norrland, med jämförelser beträffande förhållandena i södra Sverige
2001:2	Arealförluster från skogliga avrinningsområden i Västra Götaland
2001:3	The proposals for action submitted by the Intergovernmental Panel on Forests (IPF) and the Intergovernmental Forum on Forests (IFF) - in the Swedish context
2001:4	Resultat från Skogsstyrelsens ekenkät 2000
2001:5	Effekter av kalkning i utströmningsområden <i>med kalkkross 0 - 3 mm</i>
2001:6	Biobränslen i Söderhamn
2001:7	Entreprenörer i skogsbruket 1993-1998
2001:8A	Skogspolitisk historia
2001:8B	Skogspolitiken idag - en beskrivning av den politik och övriga faktorer som påverkar skogen och skogsbruket
2001:8C	Gröna planer
2001:8D	Ännu ej klar
2001:8E	Ännu ej klar
2001:8F	Ännu ej klar
2001:8G	Ännu ej klar
2001:8H	Ännu ej klar
2001:8I	Skogsbilvägar
2001:8J	Skogens sociala värden
2001:8K	Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen
2001:8L	Ännu ej klar
2001:8M	Ännu ej klar
2001:8N	Ännu ej klar
2001:8O	Ännu ej klar
2001:9	Ännu ej klar
2001:10	Ännu ej klar
2001:11A	Strategier för åtgärder mot markförsurning
2001:11B	Markförsurningsprocesser
2001:11C	Effekter på biologisk mångfald av markförsurning och motåtgärder
2001:11D	Urvalskriterier för bedömning av markförsurning
2001:11E	Effekter på kvävedynamiken av markförsurning och motåtgärder
2001:11F	Effekter på skogsproduktion av markförsurning och motåtgärder
2001:11G	Effekter på tungmetallers och cesiums rörlighet av markförsurning och motåtgärder
2001:11H	Ännu ej klar
2001:11I	Ännu ej klar
2001:11J	Ännu ej klar
2001:11K	Ännu ej klar
2001:11L	Ännu ej klar
2001:11M	Ännu ej klar
2001:11N	Ännu ej klar
2001:11O	Ännu ej klar
2001:12	Forest Condition of Beech and Oak in southern Sweden 1999

Av skogsstyrelsen publicerade Meddelanden:

1985:1	Fem år med en ny skogspolitik
1985:2	Eldning med helved och flis i privatskogsbruket/virkesbalanser 1985
1986:1	Förbrukningen av trädbränsle i s.k. mellanskaliga anläggningar/virkesbalanser 1985
1986:3	Skogsvårdsenkäten 1984/virkesbalanser 1985
1986:4	Huvudrapporten/virkesbalanser 1985
1986:5	Återväxttaxeringen 1984 och 1985
1987:1	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1986
1987:2	Återväxttaxeringen 1984 – 1986
1987:3	Utvärdering av samråden 1984 och 1985/skogsbruk – rennärning
1988:1	Forskningsseminarium/skogsbruk – rennärning
1989:1	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1988
1989:2	Gallringsundersökningen 1987
1991:1	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1990
1991:2	Vägplan -90
1991:3	Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet – Efterfrågade tjänster på en öppen marknad
1991:4	Naturvårdshänsyn – Tagen hänsyn vid slutavverkning 1989–1991
1991:5	Ekologiska effekter av skogsbränsleuttag
1992:1	Svanahuvudsvägen
1992:2	Transportformer i väglöst land
1992:3	Utvärdering av samråden 1989-1990 /skogsbruk – rennärning
1993:1	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1992
1993:2	Virkesbalanser 1992
1993:3	Uppföljning av 1991 års lövträdsplantering på åker
1993:4	Återväxttaxeringarna 1990-1992
1994:1	Plantinventering 89
1995:1	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1994
1995:2	Gallringsundersökning 92
1995:3	Kontrolltaxering av nyckelbiotoper
1996:1	Skogsstyrelsens anslag för tillämpad skogsproduktionsforskning
1997:1	Naturskydd och naturhänsyn i skogen
1997:2	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1996
1998:1	Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken
1998:2	Skogliga aktörer och den nya skogspolitiken
1998:3	Föryngringsavverkning och skogsbilvägar
1998:4	Miljöhänsyn vid föryngringsavverkning - Delresultat från Polytax
1998:5	Beståndsanläggning
1998:6	Naturskydd och miljöarbete
1998:7	Röjningsundersökning 1997
1998:8	Gallringsundersökning 1997
1998:9	Skadebilden beträffande fasta fornlämningar och övriga kulturmiljövärden
1998:10	Produktionskonsekvenser av den nya skogspolitiken
1998:11	SMILE - Uppföljning av sumpskogsskötsel
1998:12	Sköter vi ädellövskogen? - Ett projekt inom SMILE
1998:13	Riksdagens skogspolitiska intentioner. Om mål som uppdrag till en myndighet
1998:14	Swedish forest policy in an international perspective. (Utfört av FAO)
1998:15	Produktion eller miljö. (En mediaundersökning utförd av Göteborgs universitet)
1998:16	De trädbevuxna impedimentens betydelse som livsmiljöer för skogslevande växt- och djurarter
1998:17	Verksamhet inom Skogsvårdsorganisationen som kan utnyttjas i den nationella miljöövervakningen
1998:18	Auswertung der schwedischen Forstpolitik 1997
1998:19	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1998
1999:1	Nyckelbiotopsinventeringen 1993-1998. Slutrapport
1999:2	Nyckelbiotopsinventering inom större skogsbolag. En jämförelse mellan SVOs och bolagens inventeringsmetodik
1999:3	Sveriges sumpskogar. Resultat av sumpskogsinventeringen 1990-1998
2001:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2000
2001:2	Rekommendationer vid uttag av skogsbränsle och kompensationsgödsling
2001:3	Kontrollinventering av nyckelbiotoper år 2000
2001:4	Åtgärder mot markförsurning och för ett uthålligt brukande av skogsmarken
2001:5	Ännu inte klar
2001:6	Utvärdering av samråden 1998 Skogsbruk - rennärning

Beställning av Rapporter och Meddelanden

Skogsvårdsstyrelsen i ditt län
eller
Skogsstyrelsen,
Förlaget
551 83 JÖNKÖPING
Telefon: 036 – 15 55 92
vx 036 – 15 56 00
fax 036 – 19 06 22
e-post: sksforlag.order@svo.se
www.svo.se/forlag

I Skogsstyrelsens författningssamling (SKSFS) publiceras myndighetens föreskrifter och allmänna råd. Föreskrifterna är av tvingande natur. De allmänna råden är generella rekommendationer som anger hur någon kan eller bör handla i visst hänseende.

I Skogsstyrelsens Meddelande-serie publiceras redogörelser, utredningar m.m. av officiell karaktär. Innehållet överensstämmer med myndighetens policy.

I Skogsstyrelsens Rapport-serie publiceras redogörelser och utredningar m.m. för vars innehåll författaren/författarna själva ansvarar.

Skogsstyrelsen publicerar dessutom fortlöpande: Foldrar, broschyrer, böcker m.m. inom skilda skogliga ämnesområden.

Skogsstyrelsen är också utgivare av tidningen Skogseko.

Skogsvårdsorganisationen har regeringens uppdrag att vart fjärde år utvärdera effekterna av skogspolitiken. I denna andra utvärdering, har arbetet bedrivits i projektet "Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitikens effekter – SUS 2001". Utvärderingen har genomförts i samverkan med Naturvårdsverket. Resultaten presenteras i 15 av varandra delvis oberoende rapporter och en huvudrapport. Huvudrapporten ger en sammanfattande bild av skogsbruket, skogspolitiken och effekterna av denna.

Rapporten "Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen"

beskriver de skogspolitiska effekterna på framförallt naturvårds- och kulturmiljöarbetet, av de arbetsmarknadspolitiska uppdrag som SVO administrerar. Vidare beskrivs förändringarna i de arbetsmarknadspolitiska uppdragen sedan 1990, med fokus på de senaste 4 årens arbete.